

05.11.2025

Barneombudets høringsinnspill til Prop. 1S (2025-2026) – Kapitler fordelt til Utdannings og forskningskomiteen**Barneombudet anbefaler at komiteen:**

- Styrker satsningen på laget rundt barn og unge
- Bevilger midler til å styrke kapasiteten i PP-tjenesten
- Bevilger midler til første trinn i en opptrappingsplan for å gi alle elever i grunnskolen et gratis skolemåltid
- Styrker bevilgningen til den tversektorielle forebyggingspotten med 1 milliard kroner «kap. 846- post 63»
- Anmoder regjeringen om å få på plass nasjonale råd om kunnskapsbaserte tiltak for å bekjempe mobbing i skolen

Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn.

Barneombudet arbeider for å sikre barns rettigheter og interesser i all offentlig politikk og lovgivning. Grunnloven og FNs barnekonvensjon krever at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn for alle beslutninger, tiltak og prioriteringer som berører barn. Dette gjelder også for statsbudsjettet.

Mangel på ressurser i laget rundt barn og unge i skole og barnehage fører til at barn ikke får hjelp tidlig nok. Økende press knyttet til demografi og økonomi i kommunene forsterker utfordringene og gjør det avgjørende at budsjettet og prioriteringer bygger på kunnskap om barns behov og at barnets beste blir vektlagt som et grunnleggende hensyn.

Vi ber Utdannings- og forskningskomiteen å merke seg FNs barnekomite sine anbefalinger om å:

- tildele tilstrekkelige ressurser, basert på barns behov, særlig barn i utsatte situasjoner.
- styrke budsjettprosessene gjennom tydelige tildelinger, indikatorer og sporingssystemer for å evaluere nytten og effektiviteten av tildelinger.

Barneombudet oppfordrer Stortingets komiteer til å se barns oppvekst helhetlig i statsbudsjettet og prioritere forebyggende tiltak.

Torggata 2-4,
0181 OsloPostboks 8889
Youngstorget,
0028 Oslo

Satsing på laget rundt barn og unge og styrking av PP-tjenesten

Behovet for et godt lag som kan ivareta elevens behov er avgjørende for en inkluderende fellesskole. Et sterkt støtteapparat bidrar til tidlig innsats og helhetlig støtte, slik at barn opplever faglig og sosial mestring. Vi er svært bekymret for at det meldes om at kommunene kutter i tjenester som i PP-tjeneste, skolehelsetjeneste og yrkesgrupper som miljøarbeidere på skolene. Tall viser at 1 av 10 barn opplever mobbing, noe som går utover livskvalitet og skoleprestasjon. I Barneombudets Barnebarometer oppgav 98 prosent at det aller viktigste for at barn skal ha det bra er å ikke bli utsatt for mobbing¹. Laget rundt eleven trengs for å løse dette, sammen med lærere og rektor.

PP-tjenesten er en avgjørende støttetjeneste i laget rundt barn og unge. Hele 1 av 4 barn i barnehage og skole kan få styrket sin opplæring og utvikling ved hjelp av tjenestens kompetanse.² Den kan for eksempel bidra i arbeidet med tidlig innsats i barnehagen, tilpasset opplæring, trygt og godt barnehage- og skolemiljø, bekymringsfullt skolefravær, koordinering av tverrfaglig arbeid, psykisk helsehjelp og foreldreveiledning.

Til å tross for PP-tjenestens sentrale rolle er den flere steder underbemannet, og det er store forskjeller i tjenestenes kapasitet. Dagens ressurser er ikke tilstrekkelig for å innfri de lovpålagte oppgavene, samtidig som tjenesten møter økende forventninger og krav.³

Kapasitetsutfordringene i PP-tjenesten har nylig fått kritikk av FN. FNs barnekomite er bekymret for at elever med behov for tilrettelegging må vente for lenge for å få hjelp, og ber norske myndigheter sikre at de får tilgang til PP-tjenesten.⁴ Barneombudet mener det er helt nødvendig å styrke kapasiteten i PP-tjenesten med økte tildelinger. Regjeringen styrker kommunesektorens rammetilskudd. Vi vil peke på at kommunene står overfor mange oppgaver, og dagens situasjon tyder på at PP-tjenesten ikke blir prioritert dersom midler ikke målrettes bedre. Vi anbefaler utdanningskomiteen å se til FNs anbefalinger til budsjettprosesser om tydelige tildelinger, indikatorer og sporingssystemer. For å få til dette mener vi det er behov for indikatorer for forsvarlig bemanning kombinert med nasjonal og systematisk oversikt over bemanningssituasjonen.

¹ [Barnebarometeret 2025 – Barneombudet](#)

² 15-25 prosent av barn og unge har behov for særskilt tilrettelegging utover ordinær pedagogisk praksis: Thomas Nordahl mfl. (2018) ref. Haug (2017)

³ For eksempel Nordlandsforskning rapport nr. 7/2018

⁴ CRC/C/NOR/CO/7

Barneombudet er glad for at Stortinget har bedt departementet legge frem en konkret strategi for å sikre tilstrekkelig kapasitet i PP-tjenesten.⁵ Regjeringen har uttalt at arbeidet er igangsatt, og viser blant annet til helhetlig system for kompetanseutvikling.⁶ Vi vil presisere at det i oppfølgingen av anmodningsvedtaket er avgjørende å se konkret på hvordan *kapasiteten* i PP-tjenesten kan styrkes. Kompetanse er viktig, men løser ikke mangelen på bemanning, som dessuten fører til at tjenestene mange steder ikke har ressurser nok til å delta i kompetanseutviklingsarbeidet.⁷

Gratis skolemåltid for alle elever

Stortinget har bedt regjeringen legge frem en opptrappingsplan for innføring av et daglig sunt og enkelt skolemåltid for alle elever i grunnskolen. Ved å tilby et næringsrikt måltid til alle elever, uavhengig av sosial og økonomisk bakgrunn, reduserer vi forskjeller og gir barn et bedre utgangspunkt for læring. Forskning viser at elever som spiser sunt i løpet av skoledagen har bedre konsentrasjon, økt læringsutbytte og bedre trivsel. I tillegg kan felles måltider på skolen styrke fellesskapet og bidra til et mer inkluderende og trygt læringsmiljø. Skolefrukt bør inngå som en naturlig del av denne ordningen og kan være et første trinn i innfasingen av ordninger med skolemat.

Regjeringen har i statsbudsjettet kommet med en opptrappingsplan, men ikke avsatt penger til dette formålet. Vi ber derfor regjeringen om å følge opp Stortingets vedtak fra behandlingen av stortingsmeldingene «en mer praktisk skole», og bevilge den summen de selv har stipulert, 450 millioner kroner.

Behov for å styrke det forebyggende arbeidet- BFD kap. 846- post 63

Forebygging av utenforskap blant barn og unge er helt avgjørende, men mange kommuner har for begrensede ressurser til å satse tilstrekkelig på dette arbeidet. Barneombudet etterlyser tydelige føringer for midler som tildeles til forebyggende tjenester, slik at barn faktisk får den hjelpen de trenger tidlig. Det er behov for å styrke sentrale tjenester som helsestasjon, skolehelsetjeneste og PP-tjeneste.

⁵ En mer praktisk skole. Bedre læring, motivasjon og trivsel på 5.-10. trinn, Meld. St. 34 (2023-2024), Innst. 55 S (2024-2025) vedtak 65

⁶ Prop. 1 S (2025–2026) Kunnskapsdepartementet 3.1 Stortingssesjon 2024–2025

⁷ Wendelborg m.fl (2023) Evaluering av Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, Delrapport 2;

Barneombudet støtter at tilskudd til tverrsektoriell forebygging samles under Barne- og familiedepartementet, men er bekymret over at totalrammen for tilskuddet ikke økes. Barneombudet ber om at støtten til forebyggende arbeid økes med ett tusen kroner per barn, altså i overkant av en milliard kroner. Det er en viktig investering i forebygging av utenforskap, frafall, helseproblemer og ungdomskriminalitet, som har store menneskelige kostnader og samfunnskostnader.

Ta gjerne kontakt for mer informasjon:

Samfunnskontakt Simon Johnsen, e-post: simon@barneombudet.no og telefon: 97 46 26 15